

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 236. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167180682560/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

den gode Mand sagde, der nu nuh gif ud af Stuen. Men dette er dog ikke det vigtigste, som jeg har at fortælle. En tilfældig Omstændighed var især Aarsag til en af de fornøjelige Hændelser, som traf mig der i Landet.

„Jeg havde blandt andre Ting faat bjerget min egen gode Kikkert, men et Glas var slaaet i Stykker. Det var mig meget om at gjøre at faa den istandsat. Jeg erkyndigede mig derfor om, hvem der var den bedste Optikus i Engelland, og man nævnedes mig en Doktor Herschel. Jeg, som troede, at denne Mand forjærdigede og reparerede Kikletter og optiske Instrumenter for Betaling, gif hen til ham i dette Ørønde. Uagtet jeg heri tog fejl, saa viste dog Manden sig saa lidet fortrydelig over min Fejlstagelse, at han meget mere og med en besynderlig, og hos Engelsen uferdvanlig, forekommende Artighed spurgte mig, om jeg havde Lyst til at se det af ham selv forjærdigede umaadelige store Reflexions-Teleskop eller, som det sædvanligere kaldes, hans ny Kæmpe-Kikkert.

„Dette var mig overmaade behageligt, og enhver kan let indse, at jeg ikke afslag dette Tilbud. Han førte mig da paa sit Observatorium, hvor jeg saa' et Instrument, som med rette kan kaldes en Kæmpe-Kikkert. Den er ikke mindre end fyrretyve Alen lang, og den store Aabning er fem Alen i Diameter*).

„Det var til al Lykke Alen, altsaa den bedste Tid til Observationer; Herschel stillede Kiklerten op til Maanen for at vise mig, hvor vidt dette Instrument havde bragt og endnu vilde bringe den menneskelige Kundskab.

„Jeg saa' her en utrolig Mængde ganske besynderlige Ting, som jeg ikke saa' nogen anden at opregne, men alting

*) Disse Besøkket fik dog altid gjærrt (sæe lidt Hønde Manden sagt Fod, i Steden for Alen, saa havde han fulgt Sandheden)

Herschel, den berømte Astronom (1738—1822).

forestilledees saa tydeligt for mit Syn, som om jeg havde staaet lige ved Siden deraf. Blandt andet saa' jeg ganske tydeligen det meget store Apothek, hvori den befjendte betydelige Kvantitet forbiit Forskand glemmes i særskilte Glasfer, med Opkrift, hvem Forskanden tilhører. Man vil ikke undre sig over, at jeg strax stillede Kiklerten hen til den Bæg, hvor jeg saa' Derskriften Dannemarf med store forgyldte Bogstaver. Min Gud! hvilken utrolig Høben Glasfer stode her ikke paa de utallige Hylde! Uagtet Rabnet og Titelen paa de Mand, hvis Forskand indeholdtes i Glasferne, istan var færet med store Initial-Bogstaver, saa kunde jeg dog let, ved Hjælp af det Latins, som jeg forstaaer, udpunkttere en utrolig Mængde store og lærde Mand, om hvilke man endnu tror, at de have deres Forskand i Behald. Dog saa' jeg en meget stor tom Glasfer med Indskrift: C. U. D. E. j. u. et s. c. i. A. H. P., hvis Betydning jeg paa ingen Maade var i Stand til at udgrunde. Den blev mig mærkelig derved, at Kvotsekeren befalede sin Dreng at udslette Navnet; thi, sagde han, jeg er kommet efter, at denne Mand, til hvem jeg troede at behøve en overmaade stor Glasfer, albrig har høft den alvermindste Gnist af Forskand i sin Pande, hvorfors jeg heller ingen Glasfer behøver dertil; derimod, sagde han videre til Drengen, skal du stæffe mig nogle Glasfer til de Mandes Forskand, der have bragt ham ind i den Post, han beklæder, og som fortæneres ham deri, uagtet al hans Noerdighed.

„Svartedes det gif til, at jeg kunde høre, hvad der blev talt, er en ny Opfindelse, som Doktor Herschel forbeholder sig ved Beslighed selv at forskare. Hvor meget denne Opfindelse uden Tvivl vil hjælpe Alkymistene paa Spor efter de vides Sten, saa man let indse, uden at regne den svrige saare vig-

C. U. D. E. a. j. n. Chr. Ulrich Ditlev Eggert juris utriusque et scientiarum cameralisticarum ignorans, Academiae Havniensis Professor, Chr. U. D. Eggert, uvidende i Jura og Kammervidenskab, Professor ved Universitetet i Kbhvn.